

Eren altres temps

de La Rodona de Santa Eugènia,

L'avi Salazar havia llogat un dels apartaments de la seva casa a un coronel retirat. El coronel tenia dona, cunyat i un reguitzell de criatures: des d'un noi en edat militar fins a dos o tres (qui sap si ~~massonada~~ alguna bessonada), que encara caminaven de quatre grapes . L'ex-coronel era filipí i no puc precisar si havia manat soldats filipins o soldats espanyols encara que quasi goso afirmar que els soldats que Don Francisco de las Cuevas manava eren de la mateixa raça que ell . Un home tant menut només podia manar homes menuts. Cap home de grandària natural no l'hauria obeït.

Don Francisco de las Cuevas, quan jo el vaig conèixer, ^{era,} com he dit, oficial retirat, és a dir que ja no manava cap llei de soldats i aquest fet simplifica la meva responsabilitat de cronista.

La família de Don Francisco mereix^{ria} ésser immortalitzada. Dissortadament jo no puc oferir-li més que algunes engrunes de la meva pròpia immortalitat .

Els de las Cuevas eren ^{a'alcada} ~~de grandària~~ esquifida a l'hora que esquifits de carns.

Tota la família plegada, ~~en~~ vivint-hi els dos nois grans i l'oncle, cabien en un armari tremol . Tots eren grocs de ~~pell~~ ,els ulls, esbiaixats, el nas aixafat, els cabells negres i oliosos, talment troques de fil o de seda untades amb matèries grasses. ~~Suxx~~ Es movien amb una gràcia i lleugeresa de ballet : alats, ingràvids .No desplaçaven un alè d'aire, com moguts per un ritme secret i sobrenatural.

Parla ven en veu baixa i arrossegaven les esses fins a suggerir una escapada d'aire en un canó de cautxu. I, la mirada d'aquelles nines, talment botonets d'atzabeja, ,eren d'una dolçor seràfica.

La cortesia i la gentilesa de la família filipina no tenia parió en el nostre país .Penso que en cap país europeu.

Amb l'esposa de Don Francisco no hi vaig tenir cap mena de tractes .Estava sempre enfeïnada a pre-fabricar, infantar, alletar i traginar criatures. No sortia mai de casa . Manálo, que era el meu preferit, m'havia explicat que la seva mare no parlava castellà. Només parlava tagal, llengua que tots empraven en família.

^{en} Paquito, el gran i Manolo, el segons, van aprendre a ballar sardanes, i³ llevat de comptar-les, ho feien tan bé com qualsevol de nosaltres. Manolo, sempre es posava al meu costat i, ^{adesiara} ~~aprobats~~, m'estranyia la mà. No com ho fan els bons sardanistes a l'hora del repartiment de passes, (Què en sabien ells d'això!) sinó per a donar-me a entendre que estava enamorat de mi. Mai no digué cap paraula que ^{ho} deixés suposar ~~ho~~. Jo ho havia d'endevinar i ho endevinava.

^{es manifestava}
^{es} Manolo era un producte exòtic i per tant s'enamorava d'una manera exòtica. Els pocs pretendents que jo havia tingut fins aleshores : el fill del graner, el fill del carnicer i dos o tres condeixebles de l'Escola Dalmau-Carles, gastaven una grolleria i una rusticitat aclaparadores comparades a la finor i delicadesa de Manolo. Manolo no se'm va declarar mai com hom ho feia en aquella època: Els nois deien : "T'estimo" i les noies inclinaven el cap, envermellien de rostre i callaven . Jo no m'hi havia trobat mai però ho havia llegit en alguna novel·la de Perez Escric / i segueixo convençuda que així mateix passava a la vida real .

^{estés} El germà de la Senyora de las Cuevas, es deia Agapito. No puc assegurar que ^{estés} enamorat de la tieta però tampoc no puc assegurar que no ho ~~estés~~ estigés

{'Agapito era encara més fi i reverenciós que els seus nevots. A cada frase que adreçava a la tieta afegia señorita. Inclínava el torç: " Buenas tardes, señorita", "Que noche más calurosa, señorita", "Hasta mañana, señorita". Mai no usava cap d'aquelles galanteries de caire ibèric que solien emprar els galantejadors del país. Amb el seu castellà rudimentari però correcte i el seu accent d'esses lllisquents i xiuladisses, Agapito resultava un tipus poc corrent.

La tieta opinava que ni ella ni jo no havíem d'ennavegar-nos en l'aventura matrimonial amb individus d'aquella raça. Perquè, deia, els fills que ens naixien semblarien més aviat conillets o simis que criatures humanes. No amb prou feines tenia dotze anys i en el matrimoni no hi pensava. En les amoretes sí. ^{Eran} ~~En~~ d'allò més divertides.

De moment però, l' enamorament ^{a l'} d'Agapito i de ^{en} Manolo no presentaven cap caire de resolució urgent. Els dos joves s'acontentaven d'insinuar-se : ser i no ser, estar i no estar, voler i no voler .

En l'endemig l'avi Salazar havi' invitat els quatre homes de la família filipina a passar una tarda amb nosaltres. L'avi, la tieta i jo feiem els honors.

Haviem format un rotlle al volt d'un vetllador fals Lluís XV del qual ja he parlat en altres ocasions. Resultava una reunió molt correcta. Ningú no posava una cama damunt de l'altra, ni es gratava, ni fumava, ni reia. Els joves, és a dir: la tieta, Agapito, Paco, Manolo i jo, es adreçaven esguard i somriures discretíssims. Els dos ex-militars, el cec i ~~el foraster~~ ^{el foraster} el foraster, comentaven el temps més aviat calorós d'aquella tarda d'estiu. Potser el filipí recordava altres tardes ^{en} ~~de~~ la seva illa llunyana ~~evocava i enyorada veus i perfoms...~~ ^{segurament} evocava i enyorada veus i perfoms...

L'avi es feia aire amb un gran ventall de palma importat de Manila que el filipí li havia ~~regalari~~ ofert .Quan parava de ventar-se s'oia el brunzir d'una mosca .

L'ex-caronel va pregar^a la tieta que toqués quelcom al piano. Tot de veus massles es van adherir al preg .

- La tieta envermellí de galtes.
- Si yo no sé !
- Cómo que no sabe, si és una maestra!
- Toque usted, por favor, señorita.

- No nos prive de ese plaser !

La tieta, després d'haver-se fet pregar una mica més, va asseure's al piano. Encetà els primers compassos de la Marxa Turca de Mozart.

Tothom escoltava en un absolut i profund silenci , Només s'oïa el vol de la mosca.

En acabar, la pianista fou calorosament aplaudida . En voler abandonar el tamboret, esclatà una protesta general.

- Otra piesa, señorita Eufèmia!

- No nos quite la miel de la boca, señorita Eufèmia!

- Señorita Eufèmia, por favor, una piessessita más !

La tieta , cada cop més encesa de galtes, més tremolosa de mans i de llavis, va atacar una Rapsòdia Hongaresa de Litz. Al meu entendre no era de Litz ni era rapsòdia , Però ningú no semblava participar en la meva opinió . Va tenir un gran èxit . No crec que el propi Pederewsky hagués estat més aplaudit.

- Ahora te toca a ti, tiito Agapito, insinuava Paco.

L'Agapito va plegar les mans com demanant misericòrdia.

- Después de las maravillas que ha optenido la señorita Eufèmia ¿ cómo me voy

a produçir yo?

- Por favor, no se haga rogar, intervenia l'avi Salazar
- Pero si yo no sé tocar nada!
- Toca, Agapito, intervenia greument Don Francisco de las Cuevas.
- Si !
- Si !
- Si !
- Hágalo usted por mi, balbotejava la tieta més encesa encara de galtes.
- Desidete de una ves, tiito.

L'Agapito es va alçar de la cadira. Molt ceremonios^{ament} i solemnen~~ment~~ s'inclinà davant de la tieta.

- Le pido perdón antissipadamente .

S'atansà al piano. Advertí a l'assemblea:

- Después de la perfecta ejecución de la señorita Eufemia Salazar , van a encontrar lo mio aburridíssimo.

Seia en el tamboret giratori. S'alçava tot seguit. En rectificava l'alçada.

Es girava ceremonios^{ament} davant l'auditori.

" Plegaria

- Les ofreseré ~~Plegaria~~ a la Virgen" . Es lo único que sé.

Havia posat les mans damunt del teclat. Les va apartar. Va alçar-se novament, féu giravoltar el seient fins el màxim d'alçada. Però encara no començava.

- Con el permiso de ustedes voy a quitar-me los puños.

al costat

Els deposità curosament ~~manos~~ del teclat . Fora la nosa dels punys ~~para~~ mi-donats ,el pianista es disposava a atacar la plegària quan es girà un cop més amb un somriure apagat :

- Con el permiso de ustedes me quitaré también el cuello/ y la corbata. Hase tanto calor!

Se'ls va llevar i encara no semblava ben decidit a començar quan Manolo li aconsellà:

- Quitate también la chaqueta tiito.

L'Agapito es va adreçar a la tieta i a mi.

- No me atrevo delante de las señoritas.

La tieta tornava a envermellir de galtes.

- Atrévase Don Agapito.

Finalment va atacar la Plegaria a la Virgen. Sonà un acord, després tot d'

arpegis i, per sobre dels arpegis, s'enlairà la melodia. Amb més o menys esperit evangèlic, la seva mà esquerra semblava ignorar el que feia la dreta. Quan li sortien els arpegis, no li sortia la melodia. Quan li sortia la melodia no li sortien els arpegis. Va plegar a mitja pregària.

~~- Dessididamente no me acuerdo.
Amb molta de calma es va tornar a posar els punys, el coll, la corbata i la jaqueta.~~

- Tengo tan poca memoria, s'excusà.
Tornà a provar i tornà a plegar. S'havia girat somrient.

- Dessididamente la he olvidado
Amb molta de calma es va tornar a posar el coll, els punys, la corbata, la jaqueta. S'inclinava cerimoniosament:

- Ustedes perdonen.
Tothom va aplaudir, fins l'avi Salazar i el senyor de Las Cuevas.
L'Agapito somreia amb un somriure humil de pres^{di}digitador fracassat.
El dia declinava. La tieta va fer portar dos quinquers de petroli i, tot seguit, una safata amb refrescs. Tothom estava assedegat. Tot xerrupnat l'orxataa d'ametlles feta a casa, refrescada en trocets de glaç, els de las Cuevas exha-

la ven grans sospirs de satisfacció .

Una estoneta després els quatre homes es desfeien en reverències.

- Ha sido un gran plassser.
- Una maravilla de consierto.
- Agra-dessidísssimos, señor Salazar.
- A los piés de usted, señorita Eufèmia.
- Beso a usted la mano Don Agapito.
- Repito que muchíssimas gràsias.
- Las gracias a ustedes, va acabar l'avi Salazar.

Arnon Bertrana

VII

Quan nosaltres vam marxar de La Rodona per anar a viure a la Pujada de Sant Martí, l'avi Salazar ^{havia} ~~va~~ llogar l'apartament a un coronel retirat. El coronel tenia dona, cunyat i un reguitzell de criatures: des d'un noi casador fins a dos o tres ~~canalletes~~ que encara caminaven a quatre grapes. L'ex coronel era filipí i no puc precisar si havia manat soldats filipins o soldats espanyols encara que quasi goso afirmar que els soldats que Don Francisco de las Cuevas manava eren de la mateixa raça que ell perquè un home tan menut només podia manar homes menuts. Cap home de ^{gr}grandària normal no l'hauria obeït.

Don Francisco de las Cuevas, quan jo el vaig conèixer era, com he dit, oficial retirat, es a dir que ja no manava cap llei de soldats ~~ni filipins ni espanyols~~ i aquest fet simplifica la meva responsabilitat de cronista.

Aquesta família filipina mereixeria ésser immortalitzada. Disortadament jo no puc oferir-li més que algunes engrunes de la meva pròpia immortalitat plasmada en aquestes memòries.

Els de las Cuevas eren de grandària esquifida alhora que esquifits de carns. Tota la família plegada, incluint-hi els dos nois grans i l'oncle, cabien en un armari tremol. Tots eren grocs de pell, amb els ulls esbiaixats, el nas aixafat i els cabells negres i oliosos, talment una troca de fil o de seda untada amb matèries grasses. Quan es movien ho feien amb una gràcia de ballet: alats, ingràvids, sense desplaçar un alè d'aire, com moguts per un ritme secret.

Parlaven en veu baixa i arrossegaven les esses fins a suggerir una escapada d'aire en una canóada de cautxu; I la mirada d'aquelles nines - talment botonets d'atzabeja - era d'una dolçor seràfica.

La cortesia i la gentilesa de la família filipina no tenia parió en el nostre país - Penso que en cap país europeu -

Amb l'esposa de Don Francisco no hi vaig tenir cap llei de tractes. Estava sempre enfeïnada a pre-fabricar, infantar i alletar criatures i no sortia mai de casa. Demés, Manolo, el segon dels nois grans, que era el meu preferit, m'havia explicat que la seva mare no parlava castellà. Només parlava tagal, llengua que tots empraven en família.

Paquito, el gran i Manolo varen aprendre a ballar sardanes, i, llevat de comptar-les, ho feien tan bé com qualsevol de nosaltres. Manolo sempre es posava al meu costat i, de tant en tant m'estrenyia la mà. No com ho fan els bons sardanistes per avisar a la parella a l'hora del repartiment de passes - que ^{en} sabia ell de tot això! - sinó per a donar-me a entendre que estava enamorat de mi. Mai no va dir-me cap paraula que deixés suposar-ho. Jo ho havia d'endevinar - i ho endevinava, ~~comprenent amb complaença~~ que Manolo era un producte exòtic i per tant s'enamorava d'una manera exòtica. Els pocs pretendents que jo havia tingut fins aleshores - el fill del graner, el fill del carnicer i dos o tres condeixebles de l'escola Dalmau-Carles, gastaven una grolleria i rusticitat aclaradores comparades a la delicadesa i finor de Manolo. Manolo no se'm va declarar mai - En aquella època els nois es declaraven a les noies. Els deien: T'estic i elles inclinaven el rostre i envermellien de galtes. Jo encara no m'hi havia trobat mai.

L'oncle del meu, diem-ne pretendent, es deia Agapito. No puc assegurar que ^{igüés} estic enamorat de la tieta però tampoc no puc assegurar que no ho estigués

Agapito era encara més complimentós i reverenciós que els nevots . A cada mot que adreçava a la tieta afegia señorita, inclinava el torç. " Buenas tardes, señorita". " Que noche mas calurosa, señorita". " Hasta mañana, señorita;" . Mai no usava cap d'aquelles galanteries ibèriques que acostumaven emprar els galantejadors del país en aquella època. Amb el seu castellà rudimentari però correcte, i el seu accent d'esses llisquents i xiuladisses , Agapito resultava un tipus poc corrent .

La tieta opinava que ni ella ni jo no havíem d'ennavegar-nos en l'aventura matrimonial ~~amb~~ individus d'aquella raça - Jo encara no tenia dotze anys - Perquè, deia, els fills que ens ~~ni~~^{si}xerien semblarien més aviat conillets o simis que criatures humanes .

De moment, però, l'enamorament d'Agapito i Manolo no presentaven cap caire de resolució urgent . Els dos joves s'acontentaven d'insinuar-se : ser i no ser, estar i no estar, voler i no voler .

En l'endemig, ~~Eusebi~~^{Eusebi} Salazar havia invitat els quatre ^{homes} mascles de la família filipina a passar una tarda amb nosaltres. L'avi, la tieta i jo feiem els honors.

Tots seiem a l'entorn d'un vetllador, fals Lluís XV del que ^{al} ja he parlat en altres ocasions. Era una reunió molt correcta . Ningú no posava una cama damunt de l'altra , ni es gratava, ni fumava ~~ni parlava~~ ni reia, ~~en veu alta~~.

Els joves, és a dir: la tieta, Agapito, Manolo, Paco i jo ens adreçavam esguards i somriures de simpatia . Els dos ex militars , el cec i el foraster, comentaven el temps més aviat calorós d'aquella tarda d'estiu . Potser el filipí recordava altres tardes de la seva illa llunyana però no gosava evocar-les per por de ferir qualsevulla susceptibilitat nacional. De tant en tant s'eixugava el rostre amb un finíssim mocador que escampava un delicat perfum.

L'avi es feia aire amb un gran ventall de palma importat de Luzon que el filipí li havia ofert. Quan parava de ventar-se s'oïa el ^{brumzir} ~~zumzum~~ d'una mosca.

L'ex coronel va pregar a la tieta que toqués quelcom al piano. Tot de veus masculines es van adherir al preg.

- La tieta envermellí de galtes:
- ¡ Si yo no sé!
- ¿Cómo que no sabe?; Si és una maestra!

- Toque usted, por favor, señorita.
- No nos prive de ese plaser.

La tieta, després d'haver-se fet pregar una mica més, va asseure's al piano. Encetà els primers compassos de la Marxa Turca de Mozart.

Tothom escoltava en un profund i absolut silenci . Només s'oïa el vol de la mosca.

En acabar, la pianista fou calorosament aplaudida . Però quan volgué abandonar el tamboret, esclatà una protesta general .

- Otra piesa, señorita Eufemia.
- No nos quite la miel de la boca, señorita Eufemia.
- Señorita Eufemia, por favor una piecesita más...

La tieta, cada cop més vermella de galtes , més tremolosa de mans i de llavis va atacar una Rapsòdia Hongaresa de Litz. - Al meu entendre, no era de Litz ni era rapsòdia però això només m'ho semblava a mi. -

Va tenir un gran èxit. No crec que el propi Pedrewsky hagués estat més aplaudit .

- Ahora te toca a ti, tiito Agapito, va insinuar Paco.

Agapito va plegar les mans com demanant misericòrdia .

- Después de las maravillas que ha optenido la señorita Eufemia,¿ cómo me voy a atrever yo?
- Por favor no se haga rogar, intervingué l'avi.
- ¡ Pero si yo no sé tocar nada!
- Toca,Agapito, va fer greument Don Francisco de las Cuevas.
- Sí!
- Sí !
- Sí !
- Hagalo usted por mi, balbotejava la tieta més encesa de galtes que mai.
- Desidete de una ves,tiito.

Agapito es va alçar de la cadira . Molt cerimoniosament s'inclinà davant de la tieta.

- Le pido perdon antisipádamente.

S'atansà al piano. Advertí a l'assemblea:

- Depués de la perfecta ejecusión de la señorita Eufemia van a encontrar lo mio a burridísimo .

Va seure al tamboret giratori . S'alçà tot seguit. En rectificà l'alçada.

Es girà devers l'auditori.

- Les ofreseré: ~~La~~ Plegaria a la Virgen . Es lo único que sé.

Havia posat les mans damunt del teclat quan es va repensar . Va alçar-se novament ,féu giravoltar el seient fins el màxim d'alçada. Però, encara no començà.

- Con el permiso de ustedes voy a quitarme los puños .

Els deposità curosament al costat del teclat. Fora la nosa dels punys midonats, el pianista es disposava a atacar la plegària quan es girà un cop més i amb un somriure torbat, digué:

- Con el permiso de ustedes me quitaré también el, cuello y la corbata, Hase tanto calor!

Se'ls va llevar i encara no semblava ben decidit a començar quan Paquito ~~se~~ aconsellà:

- Quitate también la chaqueta, tiito.

Agapito es va adreçar a la tieta i a mi.

- No me atrevo delante de las señoritas.

La tieta ~~se~~ va tornar a enrajolar. *envermellir de galtes.*

- Atrévase, Don Agapito

Finalment va atacar la Plegaria a la Virgen . Sonà un acord, després tot ⁹ 307

d'arpegis i, per sobre dels arpegis, s'enlairà la melodia. Amb més o menys esperit evangèlic, la seva mà esquerra semblava ignorar el que feia la ~~seva~~ dreta . Quan li sortien els arpegis , no li sortia la melodia. Quan li sortia la melodia no li sortien els arpegis . Va plegar a mitja pregària.

- Tengo tan poca memoria, s'excusà.

Tornà a provar i tornà a plegar . S'havia girat somrient.

- Desididamente la he olvidado.

Amà molta de calma es va tornar a posar els punys, el coll, la corbata i el jec . S'inclinà ceremoniosament.

- Ustedes perdonen.

Tothom va aplaudir, fins l'avi Eusebi i el senyor de las Cuevas.

Agapito somreia amb un somriure humil de presdigitador fracassat.

El dia declinava. La tieta va fer portar dos quiquers de petroli i, tot seguit una safata amb refrescs.

Els quatre homes es desfeien en reverències.

- Ha sido un gran plaser.

- Una maravilla de consierto.

- Agradessidíssimos, señor Salazar.
- A los piés de usted, señorita Eufémia.

Quan van haer marxat, la tieta emmenà l'avi al menjador. L'avia ens rebé amb l'entrecella arrugada.

-i Que gente más pesada, ésta!

- Son muy buenos, comentá l'avi.

I molt divertits, vaig fer jo en el meu interior.

no va acabar d' enamorar-se de la tieta ni Manolo de mi

Ni Agapito / ~~ni Manolo no van acabar d' enamorar-se ni~~ l'oncle de la tieta ni el nevet de mi. No se'ns van declarar i nosaltres ~~dues~~ novam haver de tra-
Ens vam lliurar
 cassar-nos a refusar aquell amor exòtic. ~~No vam correr~~ el perill d'ésser mares

de criatures com conillets, menuts, grocs i peluts.

La familia filipina va marxar de La Rodona quan jo començava a estudiar el violoncel .Ocupada i preocupada en tan important feina aquesta marxa no va afectar-me gaire. De Manolo n'estava un poc enamorada, ~~ho~~ he de confessar, *ho*, Però no prou per a sentir la seva marxa.

Mentee jo tocava
d'oïr-me. (El seu rostre expressava una beatitud seràfica. Tota la família m'escoltava amb goig però el més entusiasmats era el ~~pare~~.

Poc temps després ja toçava a l'Opera en època de Fires. Sobrequès m'havia fet entrar a l'orquestra. Ocupava el ~~segon lloc~~ *amb* faristol costat per costat del meu mestre. ~~Encara he recordo amb satisfacció.~~ *Era un gran esdeveniment per a mi* No havia anat mai a sentir òpera i tot d'una no solament podia oïr-la sinó participar-hi encara que fos modestíssimament. La empresa del teatre no em pagava res perquè considerava que amb un sol violoncel n'hi havia prou. Però la màxima satisfacció era la millor de les pagues. Ultra tocar el violoncel m'hi ~~divertia de debò~~ *esbargia d'allò més.* Els ~~assajos~~ *assajos* m'agradaïen tant o més que la representació. ~~Arribava al Teatre~~

Municipal amb el meu violoncel ~~enfundat~~ *Aspirava amb gres* enfundat, travessava la platea poc il·luminada, amb ~~aquella ferum~~ *amb aquella ferum* característica de resclosit i de fum ^{de} cigarreta consumida que solen fer els llocs ^{publics} tancats. Desenfundava l'instrument i començava d'afinar-lo en mig d' ~~aquella cacofonia~~ *una dissonància discordant* de quintes superposades que formaven ~~tot~~ *els* instruments de corda, de vent... Els violinistes i els violes ^{estaven} ~~deien~~ *deien* rítmic i ^{ba i afinant} ~~relataven en rialles~~ *relataven en rialles* ^{facies} ~~març~~ *març* ^{Tous} ~~alguns~~ *alguns* ~~una~~ *una* cigarreta pudent ~~tot~~ *tot* i mig consumida ~~de~~ *d'ells*

~~es~~ *es* mocava estrepitosament plenyen-se d'un fort refredat. Venien ~~les~~ *els* canals *l'altre es queixava de mal de queixal*

tants enguantats, embufandats, embarretats. Les dones també ~~aj~~ajaven ben abri-
 gades, ^{Pujaven a l'escenari} amb ~~uns~~aires de superioritat ^{que s'expressaven} ~~que s'expressaven~~. El director, ^{autorita-}riament, els feia repetir algun troç i, en general es representava tota l'
 obra sencera. ^{reïmes d'ells, la bona l'opad.}

Per a mi era emocionant formar part d'aquell conjunt, representar el meu p
 petit paper a l'orquestra. Aprenia a obeir la batuta del director, a seguir
 rigurosament el compàs, a executar junt amb el meu mestre, els troços on els
 violoncel·ls representaven algun paper lluit. Generalment de papers lluits no
 en teníem gaire, Tomàs Sobrequés assegurava que es veia en cor d'acompanyar
 l'obra sencera sense mirar la partitura, només que seguint els canvis de to i
 de compàs. Penso que en part tenia raó perquè les òeres que es representaven a
 Girona durant la temporada de fires no ^{tenien} gastaven una instrumentació complicada
 Els violoncel·ls i els contrabaixos (a ~~Girona~~ ^{Girona} n'hi havia un de sol) solien
 fer les mateixes notes. Però jo estava excitadíssima. Tocava amb por d'equive
 car-me, de girar el full massa aviat o massa tard. ~~Aj~~Ajajava amb la mateixa bo-
 na fe que si fos la ~~propia~~ mateixa diva ^{que anava a fer els pinyols i escaltar}
^{els aplaudiments.} Però l'hora de la representació encara resultava més emotiva. Tots els ~~ll~~
 llums del teatre estaven encesos, les llotges i ~~el~~ el pati de butaques ple de

dones i homes elegants. Elles enflocades i enjoiades, ells amb coll i pitrera midonata. Es veien molts braços i escots femenins nus, ventalls amb plomes i lluentons, s'olia la bonior del públic i ~~la fressa~~ ^{el grinyol i l'empalle} de les portes ~~en tancar-se~~. Tot això era excitant i extraordinari per a mi que no havia anat mai enlloc.

Però la meva excitació creixia en oir els copets de la batuta del director en el seu faristol, el silenci impressionant dels instruments a bans d'atacar, i l'esclat de la sinfonia o obertura de l'obra. Després la fressa del teló en ~~alçar-se~~ ^{alçar-se} i els primers esgarips ^{del cor} de la tiple, del tenor, ~~del baix~~ ^{o del baix} l'emoció de les aries, de les cavatines, la meva responsabilitat de violoncellista segon.

Sobrequés tocava sense esguardar la partitura. Passejava l'esguard per la ~~sa~~ ^{una altra} ~~la~~, somreia a una amigueta, feia l'ullet a ~~un amic~~, Jo patia en sentir-me res pensable. ~~Ell, ja m'avisava, m'avisava, de adesiara m'avisava. Fe n vaig ja tor~~ ^{Adesiara,} ~~go fas" ja se n'anava a donar un vol.~~ ^{empassar-se} ~~Ell reia. Però generalment~~ ^{jo tremolava} ~~no m'avisava sola en el faristol jo tot tremolava. Quan ell t'avisava em feia~~ ^{l'ullet: "Tot ha anat bé, no fa?" Si tot havia anat bé però jo havia passat una ^{mal estona:} ~~mal estona: "Ja veus que tot ha anat bé. Ja pots anar sola pel món.~~ ^{Aquestes paraules em satisfecien.}}

violoncel benigit amb el dels altres instruments de l'orquestra) Però no perdia el ^{compàs} ~~compàs~~ i el meu mestre, on formava, me felicitava

Alexiava m'avisava: "Ara toca tu tota sola,
 A veure com ho fas." Y se m'anava a fer un
 Amm o a fumar una cigarreta. En oir el so del
 meu violoncel barrejat amb el dels altres
 instruments de l'orquestra jo tremolava de
 por com si algun m'hagués ^{de por} ~~fer~~ cabal d'aquelles
 notes. Sabia però que si m'equivocava, el
 director i els altres músics se n'adonarien.
 Quina vergonya! Però no feia una nota per
 altra ni perdria el compàs, ^{que m'havia aprofitat de sempre} el meu mestre
 en tornar, em felicitava.

Després de la temporada d'òpera, mestre i ~~meu~~ ^{alumna}
 restàvem ben moixos. Emportàvem molt aquelles hores d'
 excitació i d'emoció passades al teatre municipal. Perquè
^{sobretot} ~~el~~ emenava que d'una altra manera, també s'excitava i o'

324
emozionava. El món de la farandula se
n' havia endut la nostra alegria. Que trista, que
silenciosa resultava ^{la} Girona ~~en~~ ^{la} ~~plena~~ tardor al després
de la temporada d'òpera;

Per a tractar de consolar-nos, el meu mestre i jo en
comptes de donar lliçó ~~se~~ conversàvem. La nostra conve-
rsa girava a l'entorn de la companyia d'òpera que
se n' havia anat. Comentàvem les veus dels
cantants, el tipus més o menys a favorit de la soprano,
de la contralt, l'afirmació i el joc de taules del baix
i del tenor. Sobretot em tractava com un amic
malgrat la diferència d'edat i de rex. m'explicava
els seus conflictes sentimentals. Li agradava força
flirtejar i es cansava aviat d'aquelles pobres
noies que s'enamoraven d'ell i el perseguïen.
Sempre en tenia una o dues d'enamorades
les quals, esperaven caçar-lo. Ell havia volgut

324
emozionava. El món de la farandola se
n' havia endut la nostra alegria. Que trista, que
silenciosa resultava ^{la} Girona ~~en~~ ^{en} plensa tardoval després
de la temporada d'òpera;

Per a tractar de consolar-nos, el meu mestre i jo en
comptes de donar lliçó ~~se~~ conversàvem. La nostra conve-
rsa girava a l'entorn de la companyia d'òpera que
se n'havia anat. Comentàvem les veus dels
cantants, el tipus més o menys a favorit de la soprano,
de la contralt, l'afirmació i el joc de taules del baix
i del tenor. Sobretot em tractava com un amic
malgrat la diferència d'edat i de rex. m'explicava
els seus conflictes sentimentals. Li agradava força
flirtejar i es cansava aviat d'aquelles pobres
noies que s'enamoraven d'ell i el perseguïen.
Sempre en tenia una o dues d'enamorades
les quals, esperaven caçar-lo. Ell havia volgut

Malgrat la ~~gran~~ ^{la seva} diferència d'edat entre ell i jo i la meua excessiva joventut, ~~ell~~ ^{Sobrequés} es confiava a mi com a un amic. M'explicava els seus conflictes amorosos. Generalment les dones amb les que ell havia flirtejat o festejat amb una certa lleugeresa, el perseguien d'amor. Sempre en tenia una o dues d'enamorades que ~~el perseguien~~ ^{esperaven casar-se i casar-se} que al perseguien. Ell hauria volgut que l'oblidessin com ell les havia oblidades a elles. A Tomàs Sobrequés ^{mentre aquelles fidels} la idea del matrimoni l'horroritza ~~mentre aquelles fidels~~ ^{mentre aquelles fidels} volien enamorar-se ^{seus} no somniaven ^{sinó a} casar-se amb ell. ~~en volien pescar~~ ^{la filla mexicana de la Carme Karr}

Algún any per les fires, Carme de Lasarte ^{la} havia vingut a passar-les a casa nostra. Jo amb Carme m'hi havia força encara que ^{no teníem les mateixes idees i} sovint discutíem apassionadament. A ella també li agradava conversar i fer tabola amb Tomàs Sobrequés. Era una noia aixerida i sabia jugar amb les paraules i dir-ne de doble ^{sentit} intenció.

Un any ~~XXXX~~ tot seguit després de Fires vam anar ella i jo a veure Tomàs Sobrequés a la seva botiga de música. Hi vam trobar una noia armillera que semblava qui sap lo enamorada d'ell. ^{Vam} ~~Carme i jo~~ decidim dedicar un poemeta a Sobrequés la protagonista del qual seria dita armillera.

Carme de Lasarte i jo teníem els mateixos gustos literaris, llegíem els mateixos poetes, estavem literariament enamorades de Josep Carner. Per a nosaltres